

1987, 5. října – Sdělení VONS č. 689 „Policejní násilnosti při procesu s M. Mrtvým“ o vývoji případu Michala Mrtvého a policejním zásahu proti jeho přátelům snažícím se zúčastnit soudního jednání u Okresního soudu v Olomouci.

Dne 2. 10. se mělo u Okresního soudu v Olomouci konat nové hlavní líčení v trestní věci proti Michalu Mrtvému. Jak jsme již referovali (viz naše sdělení 551, 579, 584, 591, 593 a 612)¹, byl Michal Mrtvý původně obžalován pro rozmnožování a rozšiřování převážně náboženské literatury, resp. publikací o náboženství (známá stať Eriky Kadlecové), což prokurátor označoval za trestný čin pobuřování (§ 100/1a, b, 3 tr. zákona – trestní sazba od jednoho roku do pěti let odnětí svobody). Jako obžalovaný z tohoto trestného činu byl Michal Mrtvý od 24. 7. 1986 do začátku února 1987 ve vazbě. Dne 29. 10. 1986 ho Okresní soud v Olomouci, jehož senátu předsedal JUDr. Josef Horník, odsoudil podle mírnějších ustanovení trestního zákona – pro trestný čin maření státního dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi² podle § 178 tr. z. a pro přípravu trestného činu pobuřování a uložil mu trest 13 měsíců podmíněně na tři roky. Krajský soud v Ostravě vyhověl dne 10. 12. 1986 odvolání prokurátora, rozsudek olomouckého soudu zrušil a věc vrátil prokurátorovi k došetření, zejména k vypracování znaleckých posudků. Nyní byla podána obžaloba znovu, a to opět pro původní pobuřování podle § 100, odst. 1a, b, 3 tr. zákona.³ Dosavadní průběh řízení nasvědčuje tomu, že nový rozsudek má být přísnější.

Pro úplnost dodáváme, že Michal Mrtvý byl letos v květnu čtyři dny zadržen a obviněn z pobuřování, protože v prvomájovém průvodu filmoval T. Hradílka a R. Berezou s jejich transparentem, propagujícím Chartu 77.⁴ Toto obvinění však bylo zrušeno.

Den před zahájením procesu byla několika přátelům M. Mrtvého, kteří chtěli líčení sledovat, pod různými záminkami zrušena dovolená. Tomáš Hradílek z Lipníku nad Bečvou byl již od čtvrtka 1. října hlídán v místě bydliště. V pátek ráno ho pak na

nádraží v Lipníku nad Bečvou příslušníci SNB násilím odvěkli do policejního auta a odvezli na oddělení StB do Přerova, vynesli ho do druhého patra, kde byl bez vysvětlení nezákonně prohlédán. Po třech hodinách výslechu jej policisté vyzvali, aby opustil budovu. Když se T. Hradílek domáhal odvozu na místo svého zadržení, příslušníci ho opět vynesli před budovu a položili na chodník.

Jan Kišš, Petr Holubář a člen VONS Stanislav Devátý, všichni z Gottwaldova, byli po příjezdu na nádraží v Olomouci legitimováni příslušníky SNB a vyzváni, aby nastoupili do vozidla VB. Po odmítnutí jim byly odebrány občanské průkazy. Přestože se policisté snažili jmenovaným zabránit v nastoupení do tramvaje, všichni tři nakonec odjeli k budově soudu. Budova byla obklíčena příslušníky SNB v uniformě i v civilu, přímo před jejím vchodem byl přistaven policejní anton.

Před budovou soudu byli J. Kišš, P. Holubář a S. Devátý opět vyzváni, aby nastoupili do vozidla VB. Všichni tři tento požadavek jako protiprávní odmítli a před hrozbou násilí si lehli na zem.

Na Petra Holubáře se vrhlo asi 8 příslušníků VB a vtáhlo ho do vozu. Přitom ho tloukli pěstmi, nasadili mu pouta a vulgárně ho uráželi. V autě mu stlačili hlavu na zem a jeden z příslušníků mu šlápl na krk a vyhrožoval mu slzotvorným přípravkem. Petr Holubář hlasitě volal o pomoc. Posléze ho odvezli na oddělení VB.

Jana Kišše, invalidního důchodce, trpícího srdeční slabostí, vtáhlo asi šest příslušníků VB rovněž do vozu, přitom ho napadli pěstmi a zbili obuškem. V autě mu jeden z příslušníků skrčením přivodil srdeční slabost a musel mu ihned podat nitroglycerín, který J. Kišš nosí stále při sobě. Také Jan Kišš při zákroku volal o pomoc.

S. Devátého napadlo asi pět příslušníků VB, kteří se ho pokoušeli odvléci do policejního vozu, což se jim nepodařilo.

Mezitím se totiž, vzhledem k hlasitému volání postižených o pomoc, shromáždil před budovou soudu zástup asi čtyř set kolemjdoucích, shluk lidí přerušil dopravu, lidé vysedali z vozů, jiní sledovali celou situaci z oken svých bytů a mnozí přítomní dávali hlasitě najevo své rozhořčení nad počínáním policistů. Přibližně v této chvíli byl u soudní budovy zadržen a odvezen na oddělení VB také Vít Pelikán z Olomouce.

Nakonec se 40–50 přátel Michala Mrtvého, včetně Stanislava Devátého, dostalo do budovy soudu, to však již bylo zřejmé, že se hlavní líčení konat nebude. Před místností, určenou k projednávání případu, bylo přítomným oznámeno, že se líčení odročuje na neurčito vzhledem k údajnému onemocnění předsedy senátu JUDr. Josefa Horníka.

Po oznámení, že je líčení odročeno, se přátelé postižených spoluobčanů odebrali na oddělení VB a domáhali se propuštění zadržených.

Petra Holubáře vyvedli policisté ven a snažili se jej opět násilím vtlačit do vozu. Lidé však vozidlo VB obstoupili a zabránili mu v odjezdu. Příslušníci pak P. Holubáře propustili. Přítomní rovněž zabránili policistům v tom, aby vtáhli jednoho z nich na oddělení. Krátce nato byli propuštěni oba další zadržení.

Zákroku veleli titíž příslušníci StB, kteří řídili policejní akce 24. 9. 1987 u Krajského soudu v Ostravě.⁵

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 13, s. 8–10.

POZNÁMKY

- ¹ Dokumenty č. 554, 582, 587, 594, 596 a 615. K případu Michala Mrtvého viz dále sdělení VONS č. 595, 692, 697, 705, 716 a 784, dokumenty č. 598, 695, 700, 708, 719 a 788.
- ² Správně maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi.
- ³ Jedná se o omyl, který byl dementován ve sdělení VONS č. 697, dokumentu č. 700. Okresní prokurátor v Olomouci JUDr. Jaroslav Voda obžaloval 10. 9. 1987 M. Mrtvého z trestného činu maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 tr. zák. a pro přípravu trestného činu pobuřování podle § 7, odst. 1 k § 100, odst. 1, písm. a), c), odst. 3, písm. a) tr. zák. Obžaloba je uložena in: OS v Olomouci, soudní spis k případu Michala Mrtvého, spis. zn. 1 T 151/87; též LP, Sb. VONS, inv. č. 222, sign. I/2, kart. 36.
- ⁴ K případu viz sdělení VONS č. 636, 637, 650, 651, 660, 663, 664, 684 a 686, dokumenty č. 639, 640, 653, 654, 663, 666, 667, 687 a 689.
- ⁵ Míněna je policejní represe před a během odvolacího soudního jednání s Rudolfem Berezou a Tomášem Hradílkem, k tomu viz sdělení VONS č. 686, dokument č. 689.